

Uudistuva suometsien hoito- retkeily

- 11.9.2019
- Marja Hilska-Aaltonen

Sisältö

- Hallitusohjelma
- Kansallinen metsästrategia 2025
- Metka 2020
- Alueelliset metsäohjelmat

Hallitusohjelman poimintoja, osaava ja osallistava Suomi

3.1. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

- Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman toimenpiteitä:
 - Metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä huolehtiminen
 - Metsityksen edistäminen
 - Metsäkadon vähentäminen
 - **Keinot soiden ja turvemaiden päästöjen vähentämiseen**
 - **Suometsien ilmastokestävä hoito**
- Kehitetään ohjauskeinoja ja kannustimia metsien ja maaperän hiilinielujen ja –varastojen vahvistamiseksi.
- Edistetään monipuolisia metsien kasvatus- ja käsittelytapoja, mukaan lukien jatkuvapeitteinen kasvatus, ilmastotavoitteet ja taloudelliset näkökulmat huomioon ottaen.
- Kemera uudistetaan painottaen aktiivista ja oikea-aikaista metsien hoitoa ja luonnonhoitotoimia sekä ottaen huomioon hiilensidonnassa kasvattaminen ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen. Järjestelmään sisältyy metsätieverkon ylläpito.

3.1. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

- METSO-ohjelmaa jatketaan ja uudistetaan sekä korotetaan sen rahoitusta.
 - **Metso- ohjelman laajentamista uusille elinympäristöille, kuten soihin, arvioidaan osana uudistusta.**
 - **Jatketaan soidensuojelun täydennysohjelman toteuttamista.**
 - Edistetään talousmetsien luonnonhoitoa, kuten lahopuun ja kantojen jättöä, kulotusta, tekopökkelöitä, riistatiheikköjä, suojavyöhykkeitä ja **vesistövaikutuksen pienentämiseen** tähtääviä toimia.
- Maa- ja metsätalouden yhteisiä tavoitteita:
 - **Vesitalouden hallinta (kuivatus, tulvasuojelu, kastelumahdollisuudet, kosteikot ja monimuotoisuuden edistäminen, vesiensuojelu)**
 - Ruuantuotannon ulkopuolelle jäävien peltujen ja käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden **metsitys- ja kosteikko-ohjelma**

Kannustejärjestelmä on eräs Kansallisen metsästrategian 2025 toimeenpanon keinoista yksityismetsissä

- Talousmetsien lisääntyvät hakkuut edellyttävät metsien kasvun lisäystä, jotta **metsätalouden kestävyys** on jatkossakin turvattu.
- Kasvaisat ja terveet metsät sitovat **hiiltä**.
 - Ilmastokestävä metsätalous
- Metsien hoidon ja käytön kestävyys edellyttää **monimuotoisuudesta** huolehtimista.
- **Luonnonhoito** osaksi tavanomaista metsien hoitoa ja käyttöä.
- Toimiva **metsätieverkosto** palvelee laajasti maaseudun elinkeinotoimintaa ja helpottaa pelastustehtävissä sekä mahdollistaa metsien virkistyskäytön.

KMS 2025 strateginen hanke C.

Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito

- Hankkeessa toteutettavan **T&K-toiminnan**, **koulutuksen** ja kehitettävien **paikkatietoon** perustuvien työkalujen myötä lisätään aktiivista, oikea-aikaista ja optimaalisesti kohdennettua metsänhoitoa metsien kasvun lisäämiseksi ja hiilinielujen vahvistamiseksi. Tavoitteena on **kasvattaa talousmetsien kestäviä hakkuumahdollisuuksia**. Samalla otetaan aktiivisesti huomioon kehitettävien toimenpiteiden vaikutukset metsäluonnon **monimuotoisuuteen ja vesiensuojeluun** sekä niihin liittyvät ristikkäisvaikutukset.
- Metsätila- ja omistusrakennetta parantavat toimet tukevat metsänomistajien päätöksentekoa ja metsien kestävää hyödyntämistä.

C. Uusi Kannustejärjestelmä

Lisäksi hankkeessa valmistellaan ja viedään lainsäädäntöön metsätalouden **uusi kannustejärjestelmä**, joka kannustaa yksityismetsänomistajia aktiiviseen ja oikea-aikaiseen metsän- ja luonnonhoitoon sekä infrastruktuurin ylläpitämiseen. Järjestelmän tulee olla metsänomistajia toimintaan **kannustava, yksinkertainen, selkeä ja hallinnollisesti kevyt**. Kannustejärjestelmällä edistetään **asiantuntija-avun** käyttöä metsän- ja luonnonhoidossa.

Kannustejärjestelmätyöryhmä eli Metka 2020

- Ministeri asetti työryhmän ajalle 15.3.- 31.12.2020.
- 14 jäsentä ja sihteeri
- Tehtävänä laatia selvitys metsätalouden kannustejärjestelmästä
 - Selvityksen pohjalta laaditaan hallituksen esitys uudeksi kannustejärjestelmäksi
 - Tuettavat toimenpiteet, tuen taso ja rahoitusehdot
 - Selvityksessä otettava huomioon EU:n valtiotukisäännöt
 - CAP strategiasuunnitelmaan tulee sisällyttää tietoa metsätalouden tämänhetkisestä tilasta, tarvearvio ja kuvaus kannustejärjestelmästä, vaikka se rahoitettaisiinkin kansallisesti
 - Selvityksessä otettava huomioon hallitusohjelman linjaukset
 - Taustalla KMS 2025 ja Metsäpoliittinen selonteko 2050
- Hankkeen nimi on **Metka2020**
- Järjestelmän evaluointi
 - Evaluointi vuoden 2020 aikana
 - Työryhmä valmistele lopullisen selvityksen syksyllä 2020
- Hallituksen esitys siinä vaiheessa, kun on tarkempaa tietoa uusista valtiontukisuuntaviivoista, ehkä vuosina 2021-2022.

Tehokkuuden ja osaamisen lisääminen tukijärjestelmä toimeenpanossa

- Paikkatietojen hyödyntäminen suometsähankkeissa
 - Valuma-alue suunnittelu suometsien hoidossa
 - Valuma-alueen/- osavaluma-/ suoalueen määrittäminen
 - Paikkatietotyökalut
 - Vesiensuojeluratkaisut erilaisilla kohteilla, ojien kunnostusten tarpeellisuus
 - Osaamisesta näyttö
 - Toimenpiteiden oikea-aikainen ja laajuinen suunnittelu
- Metsänuudistamisesta tieto metsäkeskukselle
 - Taimikonhoitotarpeen arviointi helpottuu
- Kaukokartoitusaineiston käyttö rahoitusehtojen täyttymisen tarkastuksessa
 - Taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tarvetarve (vesakoitumisindeksi)
 - Lannoitustarve
- Metsätiehankkeiden tarpeellisuuden arviointiin maakuntakohtaiset metsätieverkon yleissuunnitelmat
 - Kantavuusmittaukset käyttöön tiehankkeen suunnittelussa
- Omavalvonta tiedon hyödyntäminen
 - Toimijoilla järjestelmä, joka tuottaa metsäkeskukselle tietoa rahoitusehtojen täyttymisestä
 - Hyödyttää niin metsänomistajaa, työntekijää, teettäjää kuin rahoittajaa
 - Käytetään automaattista tiedon siirtoa ja voi sisältää myös esim. kuvia työjäljestä

Alueelliset metsäohjelmat

- MMM on asettanut 14 uutta maakunnallista metsäneuvostoa tulevalle neljän vuoden toimintakaudelle.
- Metsäneuvostot edistävät metsäalan elinkeinoja ja yhteistyötä maakunnassa sekä päättävät alueellisista metsäohjelmista.
- Alueellisten metsäohjelmien valmistelu alkaa uusien metsäneuvostojen ohjauksessa elokuussa, ja ohjelmat valmistuvat vuoden 2020 syyskuussa.
- Metsäneuvostojen laatimat alueelliset metsäohjelmat tukevat kansallista metsästrategiaa.
- Alueelliset metsäohjelmat ovat keino myös suometsien ilmastokestävyyden edistämiseen ja vesienhoidon tavoitteiden toteuttamiseen.
- Metsäohjelmiin sisältyvät arviot maakuntien kestävästä hakkuumäärästä, tavoitteet metsän- ja luonnonhoidolle sekä tavat, joilla voidaan edistää metsäelinkeinojen kannattavuutta alueella sekä turvata metsäluonnon monimuotoisuutta.
- Maakunnallisissa metsäneuvostoissa päätöksiä tekevät jäsenet, jotka edustavat metsäalan toimijoita, julkishallintoa, kansalaisjärjestöjä ja sidosryhmiä.

Suometsän hoito- ja metsätiehankkeiden aikaansaamisen ongelmat/Tapion tekemän selvityksen yhteenveto

- 1) Tukitason lasku v. 2015 kemera uudistuksen yhteydessä
 - suunnittelu osaksi hankkeen kokonaiskustannuksia, joihin tuki myönnetään
 - maanmittauslaitoksesta syntyvät kulut osaksi kokonaiskustannuksia
- 2) Byrokratian kasvu esim. ojalinjojen hakkuutulojen huomioon ottaminen rahoituspäätöksessä
- 3) Organisaatiouudistukset
 - esim. metsäkeskuksen ja metsänhoitoyhdistysten muuttuneet roolit
- 4) Toiminta muuttunut markkinalähtöiseksi
 - ei suosi yhteishankkeita
 - metsäkeskuksessa ei ole riittävästi resursseja edistämistoimintaan
 - organisaatiot eivät ehdi panostaa markkinointiin
 - toimijoilla ei riittävästi pääomaa suurien hankekokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen

Lisää ongelmia

- 5) Muutosten aiheuttaman epävarmuus maanomistajien keskuudessa
- 6) Osaajakato uudistetuissa organisaatioissa
 - Yhteishankkeiden aikaansaamiseksi ei ole osaamista
- 7) Oppilaitoksissa opetus lähes olematonta
- 8) Osaamattomuus johtaa huonoon johtamiseen, motivaation puutteeseen ja töiden kiinnostavuuden vähenemiseen
- 9) Metsätutkimus ei tue ojien kunnostuksen ja metsäteiden perusparannuksen tarpeita
 - korostetaan suometsätalouden haittoja
 - mahdollisuuksien tarkastelu olematonta

Lisää ongelmia

10) Suonmetsätalouden yleinen hyväksyttävyyys on heikentynyt suuren yleisön keskuudessa

11) Metsänomistajien asenteet muuttuneet

- ei saada aikaan tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia
- ei ole halukkuutta pitkäaikaisiin investointeihin
- isojen yhteishankkeiden puunkorjuu on haastavaa

12) Tiekuunnat eivät toimi aktiivisesti

- ei tietoa tiekuntien yhteyshenkilöistä
- tien hyvä kunto ja puun hinta eivät tue toisiaan
- puunkuljetuksen yhteydessä tehtävä sorastus riittää tiekunnille

Miten uudella kannustejärjestelmä pystytään ratkaisemaan edellä esitetyt ongelmat?

Maa- ja metsätalousministeriö